SMAF

Meetsysteem voor functionele autonomie (SMAF)

Het SMAF is een klinische beoordelingsschaal voor functionele autonomie die vooral wordt gebruikt in de geriatrie, de revalidatie en bij de organisatie van thuisondersteuning. Het instrument wordt afgenomen door een getrainde professional en onderzoekt 29 functies, verdeeld over vijf domeinen: activiteiten van het dagelijks leven, mobiliteit, communicatie, mentale functies en huishoudelijke activiteiten. Het meet niet alleen beperkingen, maar houdt ook rekening met de menselijke en materiële hulpbronnen die de waargenomen problemen gedeeltelijk of volledig compenseren. Het helpt het niveau van afhankelijkheid objectief vast te stellen, de vooruitgang van een patiënt te volgen, beslissingen over verwijzing te structureren en de benodigde hulp te plannen. Voor psychologen die werken met ouderen of met mensen bij wie cognitieve problemen het dagelijks leven beïnvloeden, biedt het SMAF een concreet functioneel perspectief, dat nuttig is in de psychogeriatrie, de neuropsychologie en bij multidisciplinaire beoordelingen.

Aantal vragen	29 vragen
Geschatte duur	30 minuten
Taal	Nederlands
Oorspronkelijke naam	Functional Autonomy Measurement System
Doelgroep	Ouderen
Auteurs	Réjean Hébert, Raymond Carrier, André Bilodeau (1984)

Voorbeeld van de 29 vragen

Eten

- Eet zelfstandig
- Met moeite
- Eet zelf, maar heeft aansporing of toezicht nodig OF het eten moet vooraf klaargemaakt, gesneden of gepureerd worden
- Heeft enige hulp nodig bij het eten OF de gerechten moeten een voor een worden aangereikt
- Moet volledig door een ander gevoed worden OF heeft een neus-maagsonde of een gastrostomie

Wassen

Wast zichzelf zelfstandig (inclusief in en uit bad of douche stappen) | Met moeite

Wast zichzelf, maar heeft aansporing nodig, OF heeft toezicht nodig, OF heeft voorbereiding nodig, OF heeft alleen hulp nodig bij de volledige wekelijkse wasbeurt (inclusief voeten en haar wassen)

Heeft hulp nodig bij de dagelijkse wasbeurt, maar werkt actief mee | Moet door een ander gewassen worden

Aankleden

In alle seizoenen

Kleedt zichzelf zelfstandig aan | Met moeite

Kleedt zichzelf aan, maar heeft aansporing nodig, OF heeft toezicht nodig, OF de kleding moet klaargelegd en aangereikt worden, OF heeft hulp nodig bij de afwerking (knopen, veters)

Heeft hulp nodig bij het aankleden | Moet door een ander aangekleed worden

Persoonlijke verzorging

Tanden poetsen, haren kammen, scheren, vinger- of teennagels knippen of make-up aanbrengen

Verzorgt zichzelf zelfstandig | Met moeite | Verzorgt zichzelf, maar heeft aansporing of toezicht nodig

Heeft hulp nodig bij de persoonlijke verzorging | Moet door een ander verzorgd worden

Urinelozing

Normale urinelozing | Af en toe incontinent, OF druppelverlies, OF heeft vaak aansporing nodig om incontinentie te voorkomen

Vaak incontinent voor urine

Volledig incontinent voor urine, OF draagt incontinentiemateriaal, een verblijfskatheter of een condoomkatheter

Scoring en interpretatie

Elke functie wordt beoordeeld op basis van wat de persoon werkelijk doet, aan de hand van het gesprek, observatie en zo nodig een praktische opdracht. De beoordelingen lopen van 0 tot -3: 0 zelfstandig, -0,5 zelfstandig met moeite, -1 toezicht of aansporing nodig, -2 gedeeltelijke hulp nodig, -3 volledig afhankelijk. De totaalscore ligt tussen 0 en -87. Hoe negatiever de score, hoe groter het verlies aan autonomie. Sommige settings gebruiken de absolute waarde, van 0 tot 87, om de functionele belasting uit te drukken. Er kunnen subschaalscores per domein worden berekend. De interpretatie moet altijd rekening houden met de beschikbare compenserende hulpbronnen en de stabiliteit daarvan. Een verandering van ongeveer 5 punten wordt doorgaans als klinisch significant beschouwd.